

v Lužici časteno. Odlomek Velejev pa se pri Laziu tako glasi (*Commentar republ. Rom. L. I. pag. 85—86.*): „In ipsis Noricorum finibus civitatem — cinxerunt, quam appellabant Cizara ex nomine Deae Cizae, quam religiosissime collebant. Cujus templum quoque ex lignis barbarico ritu constructum, postquam eo Colonia Romanorum deducta est, involatam permansit, ac vetustate collapsum nomen colli servavit“. etc.

Plini vpiraje se na Katona (*Histor. nat. IV. 24.*), kateri je nar boljši rimski etnograf bil, pravi, da so Reti pod vojvodom Retom (Resillus, Resimarus se najde dostikrat na rimskih kamnih (*Muhar. I. stran 394.*) in pomeni toliko kot severno-slavensko „Svetozar“ od sanskritske besede: „rasa“, succus, liquidum, aqua, zato slovenske besede: res, resnica — svetlost, Klarheit, in imena potokov in rek Resava, Resa, polatinčeno Arsia — bistrica, čista voda, in mar, mr, svét) iz Hetruške se preselili, kar nam nov dokaz daja za slavensko narodnost Hetruskov. Blizo Marenberga še je srenja „Cizat“, in imen „Cizernik“, „Cizeri“ po Slovenskem zadosti.

Tudi Mannert, F. Müller, Niebuhr, sam Gibbon pravijo, da so Resavci hetruškega pokolenja. Hetruskov *) pa dozdej še nobeden izverstin historik ni za Kelte oglasil, ravno tako ne Retov in Vindeličanov, ktere zadnje Servi (*I. c. ad 243.*) za Liburnsko pleme ima, in ktere je učeni Nemeč Mannert (*Germ. 526*) tudi za Slavjane spoznal. Toliko tukaj mimogredé o starih Retih in Vindeličanih in boginji Cizi, kateri so pri Muharju ravno tako mogli za Celtogalle veljati, kakor Noričani. (Konec sledí.)

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Gradca 23. maja. Francoz Godard, od ktereга čudne vožnje po zraku z balonom so „Novice“ unidan povedale, nam je tudi 16. t. m., čeravno je deževno bilo, prav mično veselico napravil. Ob pol šestih na večer se je dvignul, počasi proti gostim meglam brodil, ki so precé nisko na zemlji ležale, ter se v kratkem, pred našimi očmi skrila, da smo ga še le za nekaj minut, ker se je niže spustil, spet zagledali. En gospod, ki se je kre njega peljal, ni mogel lepote, ktere je bil pričá, zadosta razložiti. Pravil je: da je bil veselja in čudenja vés omamljen, ko sta goste megle prederla in se više nad nje pripeljala, kjer je lepo sonce sijalo, megle pa, kakor morskí valovi, se pod njima gibale. Vidila sta bliskeče s snegom pobeljene verhunce gorá, med kterimi je tudi Triglav bil, ki so se iz megelj dvigavali, kakor bele skale iz morske globočine! Oj! mičen pogled človeškemu očesu!

Po ti vožnji je 22. t. m. druga bila, ali, žalibože! na žalosten spomin Godardu. Prav vesel se je ob pol sedmih na večer pod nebo vzdignul, brodil je prvenga proti bregu Plavuču, al hitro se je nazaj obrnul in prek ene strani mesta peljal, ter blizo sv. Petra na zemljo se podal. Bil bi tudi tibart vožnjo srečno dokončal, ako bi ga ne bil neki delavec, ki terdovratno ni opomina okoli stoječih porajtal, nesrečnega storil. Ne-

*) Niebuhr (röm. Gesch. I. stran 117.) piše, da Tuscus ni druga, kakor oblika od »Turinus«, tedaj so se Hetruski domá gotovo zvali Turjani. Lastnih imén oseb in vesí »Turin«, »Turjanik«, »Turjancik« itd. še je po Slovenskem več. Dionisi (*I. 30 stran 24. b.*) pravi: da so se kraj morja prebivavši Turjani veleli Rasena (primeri gori navedeno etimologiško izpeljanje besede »Resillus«, »Resimarus«). Jez mislim, da je ime Rethus, Raethus nastalo iz Ressus, ker so gerški pisatelji dvojni ss radi obrčali v tt (primeri *γλοσση in γλοττη*). Verjetno je, da so današnji Resjani potomki starih Rasenov. Njihov jezik ima zares še staroslavenske vlastitosti.

umnež je ravno z našganc pipo k balonu prišil, ko je Godard iz njega sopúh (gaz) spušal; sopúh se od iskre, ki so iz pipe priletele, užge, in mahoma je celi balon, kateri je nov, kakor pravijo, 4000 fl. veljal, bil rop neusmiljenega plamena. Pač velika škoda za ubozega moža! Zgubil je v tem hipu, tak rekoč, vse svoje premoženje in ob svoj zaslužek prišel. Al mislim, da bodo Gradčani svojo milostno serce pokazali in mu saj nekoliko pripomogli k novemu balonu!

F. Šrol.

Iz Zagreba 23. maja. Gosp. Vukotinióvič je po „Novinah“ razglasil, da je svojo „Gostbo“ kot prvo osnovo že pred več leti v Zagreb dramatičnemu odboru v razsodbo poslal. Ker je pa sam spoznal, da drama „Gostba“ kot prva osnova nima cene dostojne, je rokopis od gosp. dr. D. nazaj vzel in vničil. Ker to gosp. Vukotinióviču popolnoma verjamemo, obžalujemo tolikoveč, da je Zagrebška kritika z zlo ostro vrezanim perom omenjeno „gostbo“ pretresla, ker po tem takem ne gré spisatelja igre grajati, ampak tiste, ki so jo dali igrati. Gosp. V. je rokopis „Gostbo“ vničil in po tem po osnovi „Gostbe“ nov drama spisal, kateri je pod naslovom: „Ivan i Janko“ iz razsodbe dram. odbora od l. 1851 znana. Kako se je moral gosp. V. čudom začuditi, ko je svoje že davne večnim tminam izročeno delo v oglasniku „Novin“ za predstavo oznanjeno čital! Iz cele te zmešnjave pa izlazi ta žalostna resnica, da je gosp. dr. D. rečeno igro brez znanja gosp. pisatelja prepisal. — Al, ako je gosp. V. zastran predstave „Gostbe“ čist, ga pa nemoremo očistiti zastran jezika, v kterem on piše, in svojo pisavo celó s tem zagovarja: „da si o tem ne da po nobenem nič predpisati“. Al — to ne gré. Jezik se mora učiti, in nobeden, naj je veteran ali ne, ne smé po svoji térmii pisati; to kvarenje jezika pomeni. Mi štejjemo g. Vukotinióviča s ponosom med svoje književne prvake, al iskreno velim, da je nar več jezik gosp. Vukotinióviča temu kriv, da ni on obče tako čislán, kakor bi po svojem povsod znanem rodoljubju zaslužil.

Naš hrvatski umetnik v slikarstvu, g. Karas, ki je lani Zagrebškemu muzeumu obraz umirajočega pesnika Stanka Vraza poklonil in s tem neprecenljivim darom srca vsih rodoljubov sebi prisvojil in vsacega štovatelja rajnega pesnika „Djulabij“ in „Glasov iz Žeravinske Dobrave“ s tim prekrasnim spominkom za vedne čase si hvaležnega storil, obazuje sadaj v Karlovec Ivana Gundulića o tisti dóbi, ko mu pod lipo sedečemu vila Slovinkinja javorove gosli izročuje, — ravno tiste gosli, na kterih je ime poljskega kralja Vladislava v svoji „Osmanidi“ v zvezde vkoval, s kterim spevom si je tudi svoje ime na véke poslavlil. Slava mojstru Karasu za krasne njegove dela v umetni narodni!

Zorislav.

Iz Toplic na Dolenskem 17. maja. —f—. Lepa spomlad se nam je prikazala po poznem snegu. Serce se ti smeja, kadar stopivši pod milo nebo zagledaš lepa žita po polji, bogato tersje po vinskih goricah, in cvetečo drevje po vertih in sadunosnikih. Vse veselo raste in obeto dobro letino, ako nas Bog toče, ki nam je že včeraj protila, in druge nesreče obvaruje. Saj pa tudi dobre letine že željno željno pričakujemo! Pičli pridelki čveterih pretečenih let zraven mnogih in velicih odrajtivil so ljudstva obožali, ter stare zaloge pobrali, hrame posušili, in žitnice do dna izpraznili. V marsiktero hišo se je stradež po sili pritepel — revnim prebivavcom nepovabljeni gost. Drugi se ga otepljejo s težavnim delom, pri kterem ne ravno malokrat cío svoje življenje v nevarnost postavljajo. V spričevanje omenim žalostne prigodbe, ki se 30. dan pretečenega mesca dogodila. Rano v jutro se poda Janez P., posestnik iz bližnje podružnice s. Nikolaja, iz doma, nekaj lesa po

Kerki proti Novemestu plavit. Iz hiše gredé odkazuje še ženi in otrokom nektera opravila, potem se loči — pač ni mislil, da za zmerom — ter gré in se na plav spusti. Že je bil dva jeza srečno preplaval, ali pri tretjem se mu plav razveže, plavec omahne, ter v vodo zderkne. Plavati menda vajen se še požene enkrat iz vode, ali silni vertinec, ki ga slap ravno pod jezom spočne, ga vselej spet nazaj pobije, dokler ga na zadnje za zmerom ne pokrije, ker mu na tako nevarnem kraju nikdo ni mogel na pomoč. Zapustil je plakajočo vdovo in šestero nedoletnih otrok, ki so scer vedli, da jim ga je voda vzela, vendar so le v svoji nedolžnosti dan za dnevom na vrata hodili pazit, od ktere strani bodo milega očeta zagledali. Še le 16 dni potem so izvlekli njegovo truplo iz vode, ter na bližnje pokopališče zanesli. — O tej priložnosti naj vam še drugo nič manj žalostno novico povém. Nekako o poslednjem velkem snegu pride neki šivar iz Žužemberga v bližnjo Soteško grajsčino, kjer je menda tudi nekaj dela imel. Domú gredé je rezevž nekoliko od pota zašel, ter vès prezebel v goščavi obležal komaj kacih 200 korakov nad starem gradom. Nobeden ni vedel, kje je, in kam je prešel. Kadar pa je sneg skopnil, ga najde tuji lovec, in potoma nekemu gospodu pové, kateri to reč dalje naznani. Tadaž zberó žandarji celo kardelo bližnjih vaščanov in iščejo nesrečnega šivarja skor celi dan 5. maja, pa brez vspeha. Že smo mislili, da je vsa ta reč gola zmišljava in laž, kakoršnih se tukaj ne manjka, kadar buče sadé. (Pravijo, da so buče tem debelejšé, tem debelejšo laž ko tisti storí, ki jih sadí). Ali drugi dan nekdo drugi namertvo truplo naletí, pa si spred silnega smradú blizo ne upa. Še le, ko je bila sodniška preiskava naravnana, so že trohnelega merliča v trugo spravili, ter na Soteškem pokopališču pokopali.

Med laži, s kterimi se po mislih babjovernih ljudi buče debele, spada menda tudi naslednja pravica: Neka žena se napravi njivo okopavat. Kadar pa svojo njivo okopava, ji nasrečna matika nekama čez mejo uide v sosedov del. Sosed pride, in viditi, da se je kos njegove njive k sosedovi zemlji pritisnil, se zgrozí, pa ne nad matiko, ktera je bila to reč zagresila, temoč nad ženo, ter jo začne gerdo oštevatí, neusmiljeno preklinjevatí in hudemu izdajati. Pa, glej, kaj se zgodi! Ko bi mignul, nastane strašín vihar, silin piš potegne, in neznan kozel se prikaže, ki je imel brado, nogé in rogé, kakor vsi drugi kozli. Žena vsa v strahu hití k svojemu dojenčiku, kterega je bila kraj njive položila, in ga vzame v naročje, da bi jo ž njim domú potegnila. Kakor hitro pa otročička v naročju ima, se kozel splaší in zgine, in mati je bila iz nevarnosti. Malo dete, ker je še vse nedolžno bilo, je mater rešilo! — Lah pravi: „Se non e vero, e ben trovato“, kar se po našem pravi: „če je tud zlagano, je dobro saj skovano“.

Strah pred Turki, o kterem so bile „Novice“ pisale, se je bil tudi po našem obližju raznesel, in o tem hujši, ker so bili vojščaki po naših selih razpóloženi, kar je v teh odročnih krajih redka in neznana reč.

Z 1. majom se v tukajšnjih toplicah navadna koplja pričné; pa dosihmal je le še malo kopavcov. Menda hladno vreme tujcom pot zavira.

Služba učitelja in organista na Toplicah je še vedno na ponudbo. Pa nikdo se za to službo ne oglasi, ktera celih 136 goldinarjev plače donasa!

Novičar iz mnogih krajev.

V zadnjem listu smo naznanili novi cesarski patent, po kterem je za celo cesarstvo opravilni red sodniških vradnij predpisan; danes še dostavimo,

da ti patent, ki je v vsem primerjen razmeram sedanjega časa, obseže tudi to važno preuredbo, da prihodnjic imajo po §. 197 te nove postave tudi deželne nadsodnije in naj višji sodnija na Dunaji s svojo razsodbo vred tudi vselej povedati: zakaj so tako ali tako razsodile, kar dosihmal pri naj višji sodni navadno ni bilo in pri deželnih nadsodnijah le takrat, kadar so kakošno pravdo drugač razsodile, kakor nižji sodnija. To je važno za sodnike vse, pa je važno tudi za tiste ljudi, ki so v pravdi zapopadeni, da zvejo vzroke, na ktere se razsodba vpira; marsiktere pravde bo po tem takem konec, ki se je zdaj še dalje peljala, ker pravdarju ni bilo popolnoma jasno: zakaj je pravdo zgubil. — Ker se je nedavnej primerilo, da 3 soseske niso imele predpisane priprave zoper oginj, je c. k. ministerstvo ukazalo dotičnim vradnijam, ojstro čuti nad tem, da se vsaka srenja preskerbí s potrebno pripravo. — Belgiška kraljeva rodovina bo stopila s cesarsko avstrijsko rodovino v bližnjo zlahto, ker sin belgiškega kralja bo vzel nadvojvodinjo Mario, hčer rajnega ogerskega palatina, za ženo. — Pruski kraljevič Friderik Vilhelm, prihodnji kralj, se je zaročil s kraljevičino Viktorio, hčerjo angleške kraljice. — Prihodnji avstrijski poročnik pri turški vladi baron Bruk se je iz Dunaja že v Terst podal, in bo odtod kmalo v Carigrad odinul. — Avstrijska vlada je poklicala svojega poročnika pri Švajcarski vladi grofa Karničkega nazaj, ker se ne more ž njo poravnati. Kaj pa bo Švajca počela, če tudi parska, virtemberška in badenska vlada, ki so edinih misel z Avstrio, svoje meje zapró Švajci? — Na Ogorskem terta tako dobro obeta, da vinska cena zmiraj nižji gré. — Skoraj bi ne verjeli, če bi ne bili v Zagrebškem časniku brali, da binkoštné praznike je več družin v Zagrebu prisiljen postimelo, ker za denar niso mogli mesa dobiti! — V Sokolovki (v Lvovski okrajni Galicije) je spet 6 ljudi po strupenih gobah nagle smerti umerlo; v neki družini pa so 4 osebe po njih hudo zbolele. — Nkdo je prerajtal (al je račun gotov ali ne, ne vemo), da v celem našem cesarstvu si ljudje na leto iz nabiranja gojzdnih jagod 9 milionov gold. prislužijo! — Iz Turcie se še zmiraj nič gotovega ne zvé; ene novice pravijo, da rusovski poslanec knez Menčikov, ker se mu na ugovor angleškega in francoškega poslanca Turcia noče vdati, je Carigrad že zapustil, druge pa, da se ga zapustiti še le pripravlja; samo to je gotovo in važno, da je sultan nove ministre izvolil, ki niso Rusu prijazni. Pomenljivo je o ti zadevi, da je ruski car naglo napravó telegrafa med Petrogradom in rusovskimi lukami črnega morja ukazal. — V Kini je hud punt vstal: neki naslednik starodavne Kineske vlade je na svojo stran dobil sila veliko ljudstva, ki se je vzdignilo zoper sedanjo vlado, ki pa že tudi stoletja vlada v Kini. Če lih na drugem delu sveta, vendar ta prekucija ni brez opere za Europejsko kupčjo.

Lipová harfa.

(Litvanska narodna.)

Mlada pevka o potoku	»Oj kak nežno, oj kak milo
Belih rozic je iskala,	Lipova mi harfa poje!«
Omahnula, va-nj je pala.	»»Da to lipova je harfa?««
Val je unesel je do morja;	Vzklikne mamica jokaje,
Morje pa jo valoveče	»»Oj to sestrica zgubljena,
Verglo je na breg zeleni, —	To je mila hčerka moja.
Tam so ribci jo zagreblí.	Kako jasno si na ušesa
Al na grobu vzrastla lipa,	Čujem glasek njen doneti!
Vzrastla lipa je košata,	Kako milo nje dušico
In iz lesa mlade lipe	Čutim liti v serce svoje!««
Bratec harfíco zrezljal je,	
Harfo krasno, tanjkoglasno,	

Zapisal Jeriša.